

Atskaite par dalību COPA-COGECA darba grupā

Augļi un dārzeni

12. oktobrī 2015, Briselē

Darba grupā skatītie jautājumi:

1. Atbalsts pārstrādāto augļu un dārzeņu nozarei;
2. Riekstu tirgus starp Spāniju un Turciju;
3. Skolas auglis;
4. Pagaidu ārkārtas atbalsta pasākumus ražotājiem par atsevišķa veida augļiem un dārzeņiem;
5. Lauksaimniecības produktu veicināšana;
6. Augu veselības reforma;
7. u.c.

1. Informācija no Itālijas delegācijas par pieņemto lēmumu attiecībā uz atbalstu pārstrādāto augļu un dārzeņu nozarē.

Šīs sarunas ir sākušās jau 2010. gadā, jo TKO regula un regula EK 543/2011 un EK1580/2007 neparedz atbalstu ražotāju organizācijām (RO), to saražotu produktu pārstrādei. 2014. gadā itāļi pirmo reizi panāca atbalstu sakarā ar RO transformēšanu starpnozaru organizācijā. Pašlaik itāļu delegācija prasa COPA-COGECA atbalstu, lai jaunajā regulējumā būtu paredzēta iespēja RO iekļaut darbības programmā atbalstāmo pasākumu sarakstā arī investīcijas pašu saražotas produkcijas pārstrādē. (Pašlaik drīkst izmantot atbalstu tikai pirmapstrādei, šķirošanai u.t.t. nevis tieši pārstrādei sulās, ievārījumos vai skābētos kāpostos.) Latvijai vajadzētu atbalstīt itāļus šajā jautājumā, jo arī mūsu RO tas palīdzētu paplašināt piedāvājumu un stiprināt savu konkurētspēju.

2. Informācija no Spānijas vai Itālijas delegācijas par sarunu rezultātiem par riekstu tirgu starp ES un Turciju.

Latvijai tas nebūtu sevišķi aktuāli. Šogad lazdu riekstu raža Itālijā, Spānijā un Turcijā ir gaidāma zemāka, nekā pērn, tāpēc tiek prognozētas labas cenas un visumā veiksmīga kampaņa, jo ražas kvalitāte ir laba. Arī ASV ilgstošā sausuma dēļ valriekstu raža būs zemāka.

3. Dienas kārtības sagatavošana sociālā dialoga darba grupas sanāksmei – iespējamie darba kārtības jautājumi:

- Pārstrādātā 2011. gada 7. jūnija EK Īstenošanas Regula (ES) Nr. 543/2011, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus Padomes Regulas (EK) Nr. 1234/2007 piemērošanu dārzeņu nozarē attiecībā uz augļiem un dārzeņiem, pārstrādātiem augļiem.

Daudz apsprieda produkcijas daudzumu, kuru RO biedri drīkst pārdot ārpus RO. Vācija uzskata, ka maksimālais sliekšnis būtu 22%, bet piedāvā ļaut katrai dalībvalstij pašai noteikt šo daudzumu. Itālija un Spānija sagatavoja garu un izsmeļošu problēmu sarakstu, bet lielākā daļa šo jautājumu Latvijas mazajām RO nav aktuālā. Dienvidvalstīs ir samērā daudz tā sauktā 2. līmeņa RO – savdabīgo kooperatīvu, kuros katrs biedrs ir atsevišķa RO, kas specializējas noteikto produktu ražošanā. Pašreizēja RO definīcija izslēdz šādus veidojumus no RO, tāpēc tiek prasīts precizēt un papildināt definīciju. Tāpat nav skaidrības par tirdzniecības gada definīciju, dienvidu valstīs liela daļa augļu un dārzeņu ražas tiek vākta ziemas mēnešos, tāpēc gads no 1.01. līdz 31.12. šeit īsti

neder. Polija uzskata, ka tirgus daļas noteikšana 20% viņu mazajām RO nav pieņemama. Latviju vairāk interesē lielāka skaidrība par atbalstam attiecināmām personāla izmaksām. Holande prasa īsāku par 5 gadiem fiskālo dokumentu glabāšanas periodu. Vienojas sūtīt vēstuli Eiropas Komisijai (EK).

- Programma Skolas auglis: Jaunākā informācija par ES programmām Skolas auglis un Skolas piens, gala redakcijas novērtējums COM(2014)32 priekšlikumiem attiecībā uz Eiropas Parlamenta Regulu un Padomes laboto Regulu (ES) Nr. 1308/2013. un Regulu (ES) Nr. 1306/2013 par augļu un dārzeņu (banānu) atbalsta shēmu, un piena piegādi izglītības iestādēs.

EK vēlas apvienot Skolas Piena un Augļu/dārzeņu programmas, ir gaidāma sabiedriskā apspriešanās, kurā mums noteikti jāpiedalās, lai paustu savu nostāju. Protams, no administratīvā viedokļa ir vienkāršāk apvienot programmas un nodot to īstenošanu ēdinātāju rokās, bet Latvijas zemniekiem tas nav pieņemami. Budžets paliek tas pats, 150 mlj. eiro Augļiem/dārzeņiem un 80 mlj.eiro pienam un EK nevēlas šo līdzekļu pārdali no vienas programmas otrā.

- EK 2015. g. 7. augusta Deleģētā Regula (ES) Nr. 2015/1369, ar ko groza Deleģēto Regulu (ES) Nr.1031/2014, ar kuru nosaka pagaidu ārkārtas atbalsta pasākumus ražotājiem par atsevišķa veida augļiem un dārzeņiem.

Dominika (COPA-COGECA) rāda prezentāciju, no tirgus ir izņemti daudz persiku/nektarīnu un ābolu/bumbieru, un kopējais iepriekšējo atbalsta pasākumu rezultāts ir labs, tirgu ir izdevies daudz maz stabilizēt. Šogad EK ir piešķīrusi atbalsta līdzekļus periodam no 2014.g. augusta līdz 2016.30.06. Vairākās valstīs, tostarp Latvijā, jau ir pieņemti nacionālie normatīvie akti par šo līdzekļu izmantošanu, citās darbs vēl turpinās, bet Vācijas atbildīgie ierēdņi atteicas izmantot šos līdzekļus, jo pērn tika izlietots tikai 1% pieejamā atbalsta. Vācu ražotāji ar šādu lēmumu nav apmierināti. Pašlaik šķiet, ka zemākas ražas dēļ interese par atbalsta izmantošanu līdz gadumijai varētu būt visai zema, bet problēmas var rasties 2016.g. pavasarī.

- Tirgus observatorija: tirgus tendences un tirgus pieprasījuma izvērtēšana.

Tā kā FRESFEL pārstāvji nebija ieradušies, šis jautājums tika atlikts uz EK Sociālā dialoga darba grupu, uz kuru es netiku.

- Lauksaimniecības produktu veicināšana: 2016. gada darba programma, saskaņā ar 2014. gada 22. oktobra Eiropas Parlamenta un Eiropas Padomes Regulu (ES) Nr. 1144/2014 par informācijas sniegšanas un veicināšanas pasākumiem attiecībā uz lauksaimniecības produktiem iekšējā tirgū un trešās valstīs, ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 3/2008. Viedokļu apmaiņa par augļu un dārzeņu prioritātēm, pamatojoties uz darba programmas projektu.

Nupat ir publicēta EK preses relīze par šo tēmu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5804_lv.htm 2016.g. ir paredzēti 111 milj. eiro ES produktu noieta veicināšanai ES tirgū un ārpus tās. Tiks atbalstītas tādu RO vai RO asociāciju programmas, kuras pārstāv 50% ražotāju vai 50% saražotā apjoma. Var būt vairāku produktu veicināšana vienlaikus vai arī kādā viena produkta reklāma. Programmas analizēs un vērtēs tieši EK ierēdņi, liekot uzsvāru to ekonomiskajai pusei (izdevumi - gaidāmā atdeve). Reklāmā jāuzsver ES produkcija un tās zīmols, nacionālo produkciju varēs popularizēt, ja vienlaikus tiks iekļauti vairāki zīmoli. EK ir izstrādājusi darbības programmu.

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

ES tirgū uzsvars tiks likts uz kvalitāti un bioproduktiem, ārējā tirgū – uz pārtikai drošības un nekaitīguma aspektiem.

Finansējuma sadalījums pa prioritātēm līdzfinansētajām programmām 2016. gada darba programmā

	Paredzētā summa
Vienkāršās programmas: iekšējais tirgus	€26 milj.
1. veida pasākumi*: informēšanas un vecināšanas programmas, kuru mērķis ir palielināt informētību par Savienības kvalitātes shēmām un to atpazīstamību, kā noteikts Regulas (ES) 1144/2014 5. panta 4. punkta a), b) un c) apakšpunktā	€10 milj.
2. veida pasākumi*: informēšanas un vecināšanas programmas, kuru mērķis izcelt Savienībā izmantoto metožu īpašās iezīmes un Eiropas lauksaimniecības un pārtikas produktu īpašības	€7 milj.
3. veida pasākumi: informēšanas un veicināšanas programmas par piena vai cūkgaļas produktiem vai šo divu produktu kombināciju	€9 milj.
Vienkāršās programmas: trešās valstīs	€68 milj.
4. veida pasākumi*: informēšanas un veicināšanas programmas, kuru mērķa grupā ir Ķīna, Japāna, Dienvidkoreja un Taivānas muitas teritorija	€12 milj.
5. veida pasākumi*: informēšanas un veicināšanas programmas, kuru mērķa grupā ir ASV un/vai Kanāda	€12 milj.
6. veida pasākumi*: Centrālamerika un Dienvidamerika, un Karību jūras reģions	€7 milj.
7. veida pasākumi*: Dienvidaustrumāzija, proti, Bruneja, Kambodža, Indonēzija, Laosa, Malaizija, Mjanma, Filipīnas, Singapūra, Taizeme, Austrumtimora un Vjetnama	€7 milj.
8. veida pasākumi*: Āfrika un Tuvie Austrumi	€4,5 milj.
9. veida pasākumi*: citi ģeogrāfiskie apgabali	€4,5 milj.
10. veida pasākumi: informēšanas un veicināšanas programmas par piena produktiem, cūkgaļas produktiem vai šo divu produktu kombināciju, ja programmas mērķa grupā ir kāda trešā valsts	€21 milj.
Daudzvalstu programmas	€14 milj.
Vienkāršās programmas: nopietnu tirgus traucējumu gadījumā	€3 milj.
*Šīs programmas nedrīkst attiekties uz piena produktiem, cūkgaļas produktiem vai šo divu produktu kombināciju. <i>Tomēr tajās var ietvert piena produktus, cūkgaļas produktus vai šo divu produktu kombināciju, ja tie ir saistīti ar citiem produktiem.</i>	Kopā: €111 milj.
Vienkārša programma ir veicināšanas programma, kuru pieteikusi viena vai vairākas organizācijas no vienas dalībvalsts.	
Daudzvalstu programma ir programma, kuru pieteikušas vismaz divas organizācijas no vismaz divām dalībvalstīm vai viena vai vairākas Eiropas organizācijas.	

- Situācijas pārskats par augu veselības reformu.

Reforma norisinās ļoti grūti, kā jau to varēja gaidīt. Pašlaik ir problēmas ar oficiālajām kontrolēm, jo kaitīgo organismu skaits un izplatība pieaug katru dienu.

Īrijas deputāte McIntaire ir sagatavojusi ziņojumu par problēmām, saistītām ar AAL lietošanu, tiek gaidīta tā publiskošana. Attiecībā uz „mazo lietojumu” EK ir izveidojusi īpašu sekretariātu, kas nupat ir sagatavojis darbības programmu par atbalstāmo pētījumu virzieniem. Latvijas eksperti to nesen komentēja. Sekretariāta darbu par 50% finansē EK un par 50% dalībvalstis, bet reāli to dara tikai trīs valsts. Savukārt Spānijā valsts pati finansē lielu skaitu pētījumu augu veselības jomā. Sekretariāts darbosies trīs gadus, pagaidām nav īsti skaidrs, kā tieši tas strādās. Novembrī ir gaidāma COPA-COGECA tikšanās ar sekretariātu.

- Jaunā pārtika. Ietekme uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu Nr. 258/97 par jauniem pārtikas produktiem un jaunām pārtikas produktu sastāvdaļām un tās ietekmi uz augļu un dārzeņu nozari. COM(2013)894 un gala redakcijas priekšlikumu izvērtēšana par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu attiecībā uz jauniem pārtikas produktiem.

Netika skatīts.

- Pētniecība un inovācija. Stratēģiskā programma augļiem un dārzeņiem, Eiropas Komisijas darba programmas 2016/2017 Apvārtnis 2020 ietvaros.

Netika skatīts.

Marija Gailīte

Paraksts